

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Подільська
Агенція
Регіонального
Розвитку

**Global
Communities**
Partners for Good

ПРОГРАМА

МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ПЛАН ЗАХОДІВ

Старосалтівська ТГ

2022 - 2025

Створення програми з місцевого економічного розвитку стало можливим завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

Програму складено представниками робочої групи з місцевого економічного розвитку за консультативної допомоги експертів громадської організації "Подільська агенція регіонального розвитку" в рамках програми USAID "Децентралізація приносить кращі результати та ефективність" (DOBRE).

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЧАСТИНА I. ВІЗІЯ ТА ЦІЛІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	8
ЧАСТИНА II. ПРОГРАМА МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	8
Проектна ініціатива № 1. Бізнес-інкубатор для молоді.....	8
Проектна ініціатива № 2. Розвиток туристичного кластеру в Старосалтівській громаді.....	12
ВИСНОВКИ	20
ДОДАТОК 1. Склад робочої групи з питань місцевого економічного розвитку Старосалтівської громади.....	21
ДОДАТОК 2. Покрокові дії реалізації Програми місцевого економічного розвитку Старосалтівської громади.....	22

ВСТУП

Програма місцевого економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади (далі – Старосалтівська ТГ) на 2022-2025 роки (далі – Програма МЕР) підготовлена на основі поглибленого аналізу показників розвитку громади за попередній період, визначає пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку, а також заходи, спрямовані на підвищення якості життя громадян.

Основними причинами розробки Програми МЕР Старосалтівської ТГ є бажання громади оцінити більш детально свій економічний потенціал, враховуючи негативні чинники розвитку економіки, створити робочі місця, переглянути можливі наявні та перспективні точки розвитку, оцінити ресурсне забезпечення тих чи інших напрямків діяльності та конкретних видів бізнесу, підготувати заготовки проектних пропозицій для полегшення пошуку додаткового фінансування або інвестиційних ресурсів.

Передумовою розробки Програми МЕР став всебічний аналіз ресурсів громади та створення Економічного профілю громади.

Програма була розроблена відділом соціально-економічних відносин та інвестиційної діяльності з урахуванням пропозицій від робочої групи по місцевому економічному розвитку Старосалтівської громади, спираючись на попередньо проведений SWOT-аналіз в громаді. На основі цього аналізу були сформовані висновки щодо пріоритетних напрямів розвитку громади в туристичній галузі та розвитку підприємництва.

Загальна інформація про громаду. Старосалтівська територіальна громада є першою об'єднаною територіальною громадою на території Харківської області. Територія громади займає 472,6 км², де проживають 7909 осіб. Центром громади є селище Старий Салтів, засноване на початку XVIII століття, а як окремий населений пункт з'являється в офіційних документах в 1749 році. Вже у 1963 році Старий Салтів був віднесений до Вовчанського району в якості центру сільської ради. В цьому ж році було побудовано Печенізьке водосховище, що призвело до комплексної структурної реорганізації економіки. З 2021 року Старосалтівська громада входить до Чугуївського району.

На території громади протікає 5 малих річок (Розрита, Хотімля, Хотімелька, В. Бабка, Олега) та Сіверський Донець, на якій побудовано Печенізьке водосховище. Також, в наявності 9 ставків загальною площею 84,1 га та 16 озер загальною площею 25,9 га.

4 об'єкти природно-заповідного фонду загальною площею 1187,4 га, розташовано на території Старосалтівської ТГ, а саме:

- ландшафтний заказник місцевого значення «Новодонівський»;
- ландшафтний заказник місцевого значення «Соколята»;
- заповідне урочище місцевого значення «Пивне»;
- лісовий заказник місцевого значення «Старосалтівський».

Громада демонструє від'ємний природний приріст населення (перевищення смертності над народжуваністю). Територія Старосалтівської ТГ є однією із найбільш міграційно привабливих. Вагомий вплив на міграційний рух має басейн р. Сіверський Донець, а також селище Старий Салтів. В більшості населених пунктів спостерігається відтік населення до районного та обласного центрів. За віковою структурою населення громади розподіляється в таких пропорціях:

- 0-6 років – 5%
- 7-16 років – 10%
- 17-35 років – 23%
- 36-60 років – 38%
- 60+ - 24%

Як наслідок, існує демографічне навантаження пенсіонерами на осіб працездатного віку. Разом з цим, спостерігається проблема залучення молоді до вирішення питання забезпечення кваліфікованими кадрами в сільській місцевості. Все це тісно пов'язане з низькою мотивацією молоді до праці через відсутність подальших перспектив. Основними роботодавцями на території Старосалтівської територіальної громади є підприємства аграрного сектору економіки.

Економіка. Визначальну роль у формуванні валової доданої вартості відіграють зареєстровані на території Старосалтівської ТГ суб'єкти господарської діяльності. Вагомий внесок у розвиток економіки громади здійснюють суб'єкти малого підприємництва (серед представників малого бізнесу достатньо розвинений такий сектор економіки, як торгівля: змішана, продовольчими та непродовольчими товарами). Спостерігається дефіцит якісного рекреаційного сервісу в туристичній сфері, недоотримання прибутків та інших соціально-економічних результатів від в'їзного та внутрішнього туризму.

Промисловий комплекс на території Старосалтівської територіальної громади на сьогодні не є розвиненим. Натомість, спеціалізацію громади становить агропромисловий сектор, що забезпечує високий внесок у формування місцевого бюджету.

Серед суб'єктів господарювання на території громади (переважно в с/мт Старий Салтів) розвинені наступні види послуг: ремонт, пошив і виробництво текстильної продукції; послуги, пов'язані із лісовим господарством; перукарські послуги; ремонт автомобілів тощо. Питанням, що потребує вирішення, є необхідність детінізації бізнесу та державна реєстрація об'єктів підприємництва на території громади.

Транспортна інфраструктура. Старосалтівська ТГ забезпечена мережею транспортних доріг з твердим покриттям, стан яких потребує капітального ремонту. Громада має розгалужену мережу автомобільних доріг державного, обласного, районного та місцевого значення, яка забезпечує вантажні і пасажирські транспортні потоки.

Фінансова інфраструктура. На території громади немає відділень банків, проте є невелика кількість банкоматів в адміністративному центрі громади. Відсутні бізнес-інкубатори, агенції місцевого розвитку тощо, проте можливо

отримати послуги від незалежного фінансового консультанта ТОВ ОВБ Алфінанц Україна. З січня 2020 року в смт Старий Салтів відкрився Центр підтримки та розвитку підприємницької діяльності в ТГ.

Туристична інфраструктура. Поруч з територією громади діє комунальна установа «Історико археологічний музей-заповідник «Верхній Салтів» », яку можна використати для розширення туристичних маршрутів. Його основний фонд складає 4,5 тис. екземплярів, кількість музейних експонатів понад 6 тис. одиниць. Площа, яку займає комплекс становить 150 га. До складу музею-заповідника входить некрополь часів раннього середньовіччя 8–10 ст. н.е., залишки городища і селищ, що належали аланам та болгарам.

Туризм на території Старосалтівської громади розвивається хаотично, в основному на самодіяльних засадах. На теперішній час не створено жодного наметового містечка, не облаштовані належним чином зони відпочинку біля води, відсутні хостели орієнтовані на молодь, яка не може сплатити високу вартість проживання в комерційних і приватних готелях та базах відпочинку.

SWOT аналіз

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> Вигідне економіко-географічне розташування до м. Харків та районного центру. Приваблива територія для оздоровчих та рекреаційних потреб. Наявність автобусних маршрутів міського та обласного сполучення. Достатня кількість трудових ресурсів належної якості для забезпечення потреб роботодавців. Наявність транспортної інфраструктури, послуг зв'язку та мережі Інтернет. Наявність інфраструктурних об'єктів гуманітарної сфери. Налагодженість дієвої системи надання соціальних послуг. Високий потенціал розвитку сервісного сектору економіки. Сприятливі природні умови для розвитку сільського господарства. Перспективи реалізації інвестиційних проектів. Професійна та досвідчена команда у сфері публічного управління, що здатна забезпечити сталий розвиток території. Наявність налагодженого взаємозв'язку з органами публічної влади, науково-аналітичними установами та 	<ol style="list-style-type: none"> Відсутність системи брендингу території, що розкриває її ідентичність. Необхідність створення єдиної інформаційно-статистичної бази ТГ. Зношеність дорожнього покриття та невідповідність нормативам технічних параметрів. Високий рівень зносу основних фондів. Брак робочих місць, що спричиняє неповну зайнятість населення. Енергоресурсовитратність сфери ЖКГ, відсутність ОСББ. Використання застарілих систем освітлення та оснащення вулиць. Недостатньо розвинута туристична та сервісна інфраструктура. Незадовільний стан матеріально-технічної бази закладів гуманітарної сфери. Недостатньо розвинутий рівень надання послуг органами місцевого самоврядування. Необхідність розробки детальних планів території. Недосконалість екологічної політики в ТГ. Недостатній рівень обізнаності населення щодо можливостей вирішення питань утримання та розвитку територій.

<p>інститутами громадянського суспільства регіону.</p> <p>13. Залучення до розвитку території творчої й активної молоді.</p> <p>14. Бажання позитивних змін і патріотизм територіальної громади.</p>	
<p style="text-align: center;">Можливості</p>	<p style="text-align: center;">Загрози</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічний розвиток рекреаційної інфраструктури ТГ. 2. Створення інформаційно-культурних центрів на території ТГ, розвиток місцевих традицій та відновлення історичних пам'яток. 3. Розвиток підприємницької діяльності, малого та середнього бізнесу. 4. Створення додаткових робочих місць. 5. Перетворення сільського господарства та туристичної сфери на драйвер сталого розвитку ТГ. 6. Забезпечення енергобезпеки, енергонезалежності та конкурентоспроможності ТГ за рахунок розвитку впровадження інноваційних технологій, відновлювальної та альтернативної енергетики. 7. Нарощування інвестиційної функції бюджету за рахунок неподаткових надходжень та укріплення фінансової бази місцевого самоврядування. 8. Залучення додаткового капіталу для розвитку ТГ, в т.ч. за рахунок субвенцій, участі у проєктах ЄС та отримання міжнародної матеріально-технічної допомоги. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підвищений ризик поступового забруднення навколишнього середовища через недосконалість систем утилізації та переробки відходів. 2. Відтік кращих кадрів з ТГ до Харкова, Києва або за кордон. 3. Ріст бідності населення та спад підприємницької активності через втрату конкурентоспроможності національної економіки, посилення безробіття серед молоді. 4. Втрата конкурентоспроможності секторів економіки ТГ через нездатність модернізувати виробництво, вчасно перейти на сучасні стандарти. 5. Неприятливий інвестиційний клімат в Україні. 6. Недосконалість бюджетного фінансування. 7. Наростання ризику техногенних аварій через зношеність основних фондів систем життєзабезпечення ТГ.

ЧАСТИНА I. ВІЗІЯ ТА ЦІЛІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Висновки результатів засідань робочих підгруп з розробки Програми МЕР, а також аналіз сильних і слабких сторін зовнішніх можливостей і загроз регіону дозволили визначити **візію громади: бути економічно спроможною громадою, яка забезпечує мешканцям високий рівень добробуту і комфортне оточуюче середовище.**

Програма СЕР на 2022–2024 роки відповідає таким Стратегічними цілями громади:

- Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади.
- Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади.
- Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму.

ЧАСТИНА II. ПРОГРАМА МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Громада планує сталий розвиток своєї території базуючись на трьох складових: економічна, соціальна та екологічна. В процесі розробки Програми МЕР Старосалтівська громада обрала реалізацію 2-х проектів в якості пріоритетних:

1. Бізнес-інкубатор для молоді
2. Розвиток туристичного кластеру в Старосалтівській громаді

Проект №1 Бізнес-інкубатор для молоді	
Опис проблеми	Проблема зайнятості молоді, як ресурсу економічного зростання та конкурентоспроможності Старосалтівської громади.
Ціль проєкту	Створення простору, де молодь буде навчатися розвитку своїх підприємницьких компетенцій, а також розвиток навичок креативного мислення.
Мета проєкту	<ul style="list-style-type: none">• Стимулювання молоді займатися підприємницькою справою.• Популяризація підприємництва в громаді.
Завдання проєкту	<ol style="list-style-type: none">1.Формування програми для курсу тренінгів неформальної освіти по молодіжному підприємництву2.Підбір тренерів для курсу3.Пошук локації для проведення заходів4.Придбання канцелярських товарів5.Набір молоді на курс тренінгів6.Проведення тренінгів7.Проведення майстер-класів по створення сайту та його обслуговування.

	<p>8.Проведення бізнес-екскурсій для молоді на об'єкти підприємницької діяльності</p> <p>9.Висвітлення подій по проєкту в ЗМІ</p>
Місце реалізації	Старосалтівська громада Чугуївського району Харківської області
Бенефіціари проєкту	<ul style="list-style-type: none"> • молодь Старосалтівської ТГ • підприємці, залучені до проєкту • представники освіти в громаді
Доцільність ідеї	Однією з найважливіших проблем сьогодення є молодіжне безробіття. Понад 40% української молоді прагнуть влаштуватися на роботу за кордоном через фінансовий песимізм і зневірення у фінансову спроможність у своєї громаді, і тим самим вкладають свій потенціал у розвиток іншої країни.
Опис проєкту	<p>Розвиток підприємництва є одним із атрибутів громадянського суспільства, що дає право кожному громадянину власними силами покращувати особистий добробут та добробут своєї сім'ї. Одним із найбільших прагнень сучасної молоді є досягнення особистої і фінансової свободи, але страх відповідальності, брак коштів та знань, і просто невпевненість у собі змушує молодих людей відкладати у довгий ящик відкриття власної справи.</p> <p>І в той самий час молодь – найбільш активна частина суспільства, яка швидко реагує на будь-які зміни у житті та яка ефективно сприймає корисні їх сторони. Тому, можна говорити про те, що молодь має великий потенціал та здатність до підприємницької діяльності, ніж інші вікові групи. Невеликі підприємства, створені молоддю, здатні особливо швидко реагувати на потреби споживачів, освоюючи виробництво дрібних, унікальних продуктів або конкретних послуг для місцевого ринку.</p> <p>Проєкт має на меті провести комплекс заходів з неформальної освіти для молоді Старосалтівської ТГ на тему «Молодіжне підприємництво». До участі у тренінгах планується залучити 15-25 осіб віком 14-35 років. Заходи планується проводити в тижневий термін. До проєкту планується залучити кваліфікованих тренерів неформальної освіти за напрямками: креативне мислення, формування бізнес-ідеї, маркетинг, фінансова грамотність. Для більш доказового сприйняття інформації для молоді будуть розроблені бізнес-екскурсії в місця, де підприємці можуть поділитися власним досвідом роботи, а учасники проєкту матимуть змогу ознайомитися з процесами діяльності та можливостями підприємства.</p>

	<p>Враховуючи актуальність різноманітних ІТ технологій в управлінні сучасним бізнесом, проектом передбачається проведення майстер-класів з основ створення сайту та його обслуговування. Слухачі отримають корисні поради від досвідчених розробників сайтів, а також дізнаються про переваги роботи в ІТ індустрії.</p> <p>Під час навчання у бізнес-інкубаторі молодь набуде величезну кількість знань та навичок, які у майбутньому з легкістю можна використати в реалізації власної справи.</p>
Джерела фінансування проєкту	<p>1.Проект може фінансуватися за кошти селищного бюджету по програмі «Молодь Старосалтівської ТГ».</p> <p>2.Можливе фінансування у вигляді грантових коштів.</p>
Очікувані результати проєкту	<ul style="list-style-type: none"> • проведені тренінги для молоді Старосалтівської громади • зростання кількості молоді, обізнаної в підприємницькій діяльності • збільшення представників молоді в підприємництві громади
Період та тривалість проєкту	Реалізація планується в червні- вересні 2022 року. Тривалість проєкту 5-10 днів.
Відповідальні за проєкт	<p>1.Лебеденко А.С. – начальник відділу соціально-економічних відносин та інвестиційної діяльності</p> <p>2.Глазунова І.М. – начальник відділу освіти, молоді та спорту</p>

Бюджет проєкту №1

Найменування заходів	Загальна вартість (грн)	Джерела фінансування
1.Послуги тренера по курсу «Молодіжне підприємництво»	5000	селищний бюджет/грантові кошти
2.Послуги експерта з «Фінансової грамотності»	1000	селищний бюджет/грантові кошти
3.Послуги експерта з ІТ сфери	2000	селищний бюджет/грантові кошти
4.Транспортні витрати (екскурсійні виїзди, витрати на проїзд організаторів та тренерів)	8000	селищний бюджет/грантові кошти
5.Оренда приміщень для проведення навчання	5000	селищний бюджет/грантові кошти
6.Проживання учасників курсу	70 000	селищний бюджет/грантові кошти

7.Харчування (3-х разове для організаторів та учасників тренінгу)	50 000	селищний бюджет/грантові кошти
8.Канцтовари (папір для фліпчарту, фломастери, білий папір А4, кольоровий папір А4, чорнило для принтеру, степлери, стікери, ножиці, блокноти, ручки)	5 000	селищний бюджет/грантові кошти
9.Витрати на ЗМІ (статті в газеті, друк оголошень)	2000	селищний бюджет/грантові кошти
10.Страховання учасників проєкту під час екскурсійних виїздів	3000	селищний бюджет/грантові кошти
Загальний обсяг фінансування	146000	

Графік проєкту №1

Тривалість	Заходи по проєкту
червень 2022	Провести засідання Робочої групи МЕР, на якому розглянути питання щодо розробки програми для курсу тренінгів неформальної освіти «Молодіжне підприємництво»
червень 2022	Пошук викладачів, укладання договорів на проведення тренінгів по програмі
липень 2022	Пошук та оренда локації для проведення тренінгів
липень 2022	Пошук та бронювання житла для учасників заходу
липень 2022	Пошук підрядника для харчування, укладання договору
липень 2022	Проведення набору учасників для тренінгу
серпень 2022	Пошук підрядника для виїздів по проєкту, укладання договорів
серпень 2022	Закупка канцтоварів
серпень 2022	Пошук підрядника для страхування, укладення договору
серпень- вересень 2022	Проведення тренінгів, екскурсійних виїздів та майстер класів

протягом проекту 2022	Висвітлення інформації щодо перебігу проекту в ЗМІ
------------------------------	--

Проект №2 Розвиток туристичного кластеру в Старосалтівській громаді	
Опис проблеми	Відсутність комплексної туристичної інфраструктури та стратегічного підходу до розвитку сфери в цілому в Старосалтівській громаді.
Ціль проекту	Створення сучасного туристичного простору вздовж басейну Печенізького водосховища Старосалтівської громади для подальшого розвитку пов'язаних сфер економіки
Мета проекту	<ul style="list-style-type: none"> • використання туристичного потенціалу громади задля підвищення якості туристичних послуг та як наслідок життя мешканців громади • сталий розвиток туристичної галузі Старосалтівської ТГ завдяки створенню та просуванню комплексного туристичного продукту
Завдання проекту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення комунального підприємства, яке б надавало комплекс послуг для туристів (інформація, супровід, проживання/перебування, трансфер, оренда спорядження тощо) 2. Розширення спектру туристичних та відпочинкових послуг на території громади 3. Популяризація та просування комплексу туристичних та відпочинкових послуг Старосалтівської громади 4. Створення партнерства влади/бізнесу/громадськості з питань розвитку туристичної галузі 5. Приведення супутньої інфраструктури до належної якості, а також створення нових туристичних об'єктів
Місце реалізації	Старосалтівська громада Чугуївського району Харківської області
Бенефіціари проекту	<ol style="list-style-type: none"> 1. підприємці, задіяні в туристичній сфері 2. жителі громади 3. влада громади 4. туристи та гості громади
Доцільність ідеї	Природно-кліматичні та історичні умови створили в Старосалтівській громаді потужну ресурсну базу для розвитку туристично-рекреаційної індустрії. В останні роки популярність даного виду діяльності пов'язана з високим рівнем рентабельності, можливістю швидкого залучення місцевого населення як робочої сили, коротким терміном окупності та

	<p>досяжністю певного обсягу відповідних ресурсів, необхідних для розвитку даної сфери.</p> <p>Розвиток туристичної сфери завжди впливає на розвиток традиційних галузей промисловості, стимулює структурні зрушення, сприяє використанню новітніх (інноваційних) технологій, спонукає до підвищення якості товарів та послуг в регіоні.</p>
<p>Опис проєкту</p>	<p>Значна територія Старосалтівської громади потрапляє до рекреаційної зони Печенізького водосховища. Лісові ресурси громади складають 10225 га – це хвойні та змішані ліси. Таким чином, громада має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього туризму. Але туризм на території Старосалтівської громади розвивається хаотично, в основному на самодіяльних засадах.</p> <p>У проєкті передбачається комплекс заходів спрямованих на розширення туристичної інфраструктури; на забезпечення економічного зростання, надання доступу до послуг у сфері туризму; на створення нових робочих місць, розширення можливостей населення щодо працевлаштування та самозайнятості.</p> <p>На території громади розташовані три зони відпочинку, де планується провести поліпшення інфраструктури. Дві локації розташовані в смт Старий Салтів по вул. Лесі Українки та вул. Донецькій, і ще одна в с. Хотімля по вул.Набережній.</p> <p>Першим кроком (2022 рік) по проєкту планується розробка ПКД на благоустрій зони відпочинку по вул. Донецькій та ремонт даху в будівлі аварійно-рятувальної станції. Зону відпочинку потрібно буде розчистити від кущів та очерету. Потім провести роботи по вирівнюванню ґрунту та підсипці піску. В будівлі провести ремонтні роботи даху. Паралельно цим заходам потрібно провести реструктуризацію КП «Аварійно-рятувальна служба» в КП «ТурСалтів» з розширенням діяльності по туристичній галузі. Основною діяльністю підприємства буде реалізація завдань і заходів місцевих цільових програм, спрямованих на розвиток туристичної галузі, створення комфортних умов для туристів, а також забезпечення аварійно-рятувальної функції.</p> <p>Наступним етапом (2022-2023 рік) буде розширення туристичних послуг на базі КП «ТурСалтів» та закупівля необхідного обладнання. Плануються такі напрямки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • надання в оренду альтанок; • надання в оренду човнів для прогулянок; • надання в оренду катамаранів;

- надання в оренду мангалів;
- надання послуг катання на водних атракціонах «Банан», «Бетмен»;
- надання в оренду велосипедів та супутніх товарів;
- надання в оренду шезлонгів.

Для популяризації пішохідного та велотуризму буде розроблений комплекс туристичних маршрутів, де можна буде відвідати цікаві природні та сторичні місця.

Розширення послуг КП «ТурСалтів» дасть змогу створити нові робочі місця.

Кожна з трьох зон відпочинку буде обладнана біотуалетами, роздягальнями, дитячим майданчиком, сміттєвими контейнерами, парковками для велосипедів та інформаційним стендом. По вул. Лесі Українка біля зони відпочинку «Довгалівка» буде облаштована зона для парковки на 10 легкових автомобілів. А на самій «Довгалівці» планується обладнання зони відпочинку комплексом засобів для забезпечення пересування маломобільних груп у вигляді дерев'яних стежок та пандусу в воду. А для активного відпочинку буде облаштована зона для гри в волейбол, де попередньо будуть проведені роботи по благоустрою цієї ділянки.

Третім етапом (2024 рік) планується розробка ПКД на ремонт будівлі «Аварійно-рятувальної станції» та проведення ремонтних робіт, включно з оновленням комунікацій в приміщенні. Будівля надалі зможе слугувати комунальним готелем в теплий період для туристів, які приїжджають на сімейний відпочинок, а взимку для прихильників рибної ловлі. В комплексі всі заходи по проєкту дадуть значний поштовх в розбудові сучасного туристичного простору в Старосалтівській громаді, а також сприятимуть покращенню соціально-економічному розвитку.

Останнім етапом (2025 рік) буде облаштування кемпінгу в смт Старий Салтів по вул. Лесі Українки. Мета створення кемпінгу – попередження самовільної організації стоянок туристів на природі (з усіма наслідками від таких), уможливлення планового регулювання туристичних потоків цієї категорії відпочиваючих. Першочерговим заходом планується провести благоустрій цієї території та зонування. Окрім території під намети також буде виокремлене місце під будинки на колесах. З метою дотримання санітарно-епідеміологічних норм і правил, а також охорони природного середовища, цей кемпінг, буде обладнаний: водогоном, біотуалетом, душем. Кожен відвідувач кемпінгу

	матиме можливість користуватися електроенергією та брати в оренду туристичне спорядження.
Джерела фінансування проекту	1.Проект може фінансуватися за кошти селищного бюджету по програмі «Розвиток туризму на території Старосалтівської територіальної громади». 2.Кошти з державних програм розвитку.
Очікувані результати проекту	<ul style="list-style-type: none"> • збільшення кількості нових послуг в сфері туризму • нові робочі місця • збільшення кількості осіб, які користуються туристичними послугами • збільшення зайнятості місцевих жителів в супутньому обслуговуванні туристів • збільшення надходжень податків від суб'єктів підприємницької діяльності • поліпшення інфраструктури зон відпочинку в громаді • відремонтована будівля аварійно-рятувальної водолазної служби • збільшення кількості облаштованих паркомісць біля туристичних об'єктів
Період та тривалість проекту	Реалізація планується поетапно на протязі 2022-2024 років
Відповідальні за проект	1.Лебеденко А.С. – начальник відділу соціально-економічних відносин та інвестиційної діяльності 2.Маймулін М.С. – начальник відділу земельних ресурсів, житлово-комунального господарства, архітектури та містобудування 3.Струк В.В. – начальник фінансового відділу 4.Сороковий Г.Ю. – начальник відділу культури і туризму

Бюджет проекту №2		
Найменування заходів	Загальна вартість (грн)	Джерела фінансування
1.Розробка проектно-кошторисної документації та одержання експертного звіту по благоустрою території вул. Донецька (смт Старий Салтів) та ремонту даху в будівлі аварійно-рятувальної станції	250000	селищний бюджет

2.Ремонтні роботи даху в будівлі аварійно-рятувальної станції	600000	селищний бюджет/державна програма розвитку
3.Проведення робіт по благоустрою зони відпочинку по вул. Донецькій (сmt Старий Салтів)	800000	селищний бюджет/державна програма розвитку
4.Реорганізація статутних документів КП «Аварійно-рятувальна служба» в КП «ТурСалтів»	3000	селищний бюджет
5.Закупівля альтанок (10 шт)	150000	селищний бюджет/державна програма розвитку
6.Закупівля біотуалетів (5 шт)	150000	селищний бюджет/державна програма розвитку
7.Закупівля човнів для прогулянок (10 шт)	400000	селищний бюджет/державна програма розвитку
8.Закупівля катамаранів (5 шт)	200000	селищний бюджет/державна програма розвитку
9.Закупівля засобів рятування на воді (60 шт)	25000	селищний бюджет/державна програма розвитку
10.Закупівля мангалів	67500	селищний бюджет/державна програма розвитку
11.Закупівля роздягалень (6 шт)	90000	селищний бюджет/державна програма розвитку
12.Закупівля шезлонгів (30 шт)	30000	селищний бюджет/державна програма розвитку
13.Закупівля волейбольного набору	7000	селищний бюджет/державна програма розвитку
14.Закупівля дитячого майданчика (3 шт)	180000	селищний бюджет/державна програма розвитку
15.Закупівля водних атракціонів (2 шт)	14000	селищний бюджет/державна програма розвитку
16.Закупівля обладнання для забезпечення пересування маломобільних груп (пандус, дерев'яні стежки та ін.)	100000	селищний бюджет/державна програма розвитку
17.Закупівля сміттєвих контейнерів (6 шт)	30000	селищний бюджет/державна програма розвитку
18.Закупівля сіток для пластику (3шт)	12000	селищний бюджет/державна програма розвитку
19.Закупівля контейнерів для скла (3 шт)	12000	селищний бюджет/державна програма розвитку

20.Закупівля велопарковок (3 шт)	10500	селищний бюджет/державна програма розвитку
21.Закупівля велосипедів-15 шт, а також шоломи, дитячі велокрісла та інше	150000	селищний бюджет/державна програма розвитку
22.Виготовлення стендів з туристичними маршрутами (3 шт)	15000	селищний бюджет/державна програма розвитку
23.Облаштування зони для парковки	70000	селищний бюджет/державна програма розвитку
24.Проведення робіт по благоустрою зони відпочинку по вул. Лесі Українки (с/мт Старий Салтів)	15000	селищний бюджет/державна програма розвитку
25.Розробка проєктно-кошторисної документації та одержання експертного звіту по ремонту будівлі аварійно-рятувальної станції	300000	селищний бюджет/державна програма розвитку
26.Проведення ремонтних робіт в будівлі аварійно-рятувальної станції, а також закупівля меблів та обладнання	10000000	селищний бюджет/державна програма розвитку
27.Проведення робіт по благоустрою території під кемпінг	20000	селищний бюджет/державна програма розвитку
28.Розробка ПКД для прокладення водогону та лінії електропередачі до зони кемпінгу	40000	селищний бюджет/державна програма розвитку
29.Роботи по прокладенню водогону та лінії електропередачі до зони кемпінгу	100000	селищний бюджет/державна програма розвитку
30.Зведення тимчасових легких конструкцій для господарських справ на території кемпінгу	40000	селищний бюджет/державна програма розвитку
31.Закупівля літнього душу для кемпінгу	15000	селищний бюджет/державна програма розвитку
32.Закупівля орендних комплектів для кемпінгу	100000	селищний бюджет/державна програма розвитку
33.Витрати на ЗМІ (статті в газеті, друк оголошень)	3500	селищний бюджет
Загальний обсяг фінансування	13999500	

Графік проєкту №2

Тривалість	Заходи по проєкту
лютий 2022	Провести засідання Робочої групи МЕР, на якому розглянути питання щодо актуалізації плану заходів по проєкту
лютий- березень 2022	Розробка проєктно-кошторисної документації та одержання експертного звіту по благоустрою території вул. Донецька (сmt Старий Салтів) та ремонту даху в будівлі аварійно-рятувальної станції
квітень- серпень 2022	Ремонтні роботи даху в будівлі аварійно-рятувальної станції
квітень- серпень 2022	Проведення робіт по благоустрою зони відпочинку по вул. Донецькій (сmt Старий Салтів)
березень- травень 2022	Реорганізація статутних документів КП «Аварійно-рятувальна служба» в КП «ТурСалтів»
вересень 2022- квітень 2023	Закупівля товарів та обладнання для облаштування зон відпочинку та для започаткування нових туристичних послуг
травень- червень 2023	Проведення толок на зонах відпочинку (прибирання та встановлення нових елементів благоустрою)
травень- вересень 2023	Запровадження нових туристичних послуг
травень- червень 2023	Проведення робіт по благоустрою зони відпочинку по вул. Лесі Українки (сmt Старий Салтів)
червень 2023	Відкриття оновлених зон відпочинку (3 локації)
листопад 2023-лютий 2024	Розробка проєктно-кошторисної документації та одержання експертного звіту по ремонту будівлі аварійно-рятувальної станції
березень- листопад 2024	Проведення ремонтних робіт в будівлі аварійно-рятувальної станції, а також закупівля меблів та обладнання
листопад 2024	Відкриття муніципального готелю на базі будівлі аварійно-рятувальної станції
січень- квітень 2025	Розробка ПКД для прокладення водогону та лінії електропередачі до зони кемпінгу

квітень- травень 2025	Проведення робіт по благоустрою території під кемпінг
квітень- травень 2025	Роботи по прокладенню водогону та лінії електропередачі до зони кемпінгу
квітень- травень 2025	Закупівля літнього душу для кемпінгу та орендних туристичних комплектів
квітень- травень 2025	Зведення тимчасових легких конструкцій для господарських справ на території кемпінгу
травень- червень 2025	Відкриття кемпінгу по вул. Лесі Українки смт Старий Салтів
протягом всього проєкту	Висвітлення інформації щодо перебігу проєкту в ЗМІ

ВИСНОВКИ

Програма місцевого економічного розвитку розроблена з урахуванням наявних можливостей, потенціалу та ресурсів громади. Реалізація пріоритетних проектів створить передумови для покращення рівня життя населення Старосалтівської ТГ та іміджу громади як місця для комфортного життя, роботи та відпочинку.

Проект МЕР «Бізнес-інкубатор для молоді» сприятиме розвитку підприємництва в громаді, а також забезпечить сталий економічний розвиток ТГ. В рамках цього проекту молодь отримає сучасні, якісні та ефективні знання, практичні навички ведення бізнесу для започаткування та розвитку власної справи.

Необхідно зазначити, що наявний туристичний потенціал в Старосалтівській ТГ використовується не в повному обсязі. Недостатнє фінансування, слабка модернізація туристичної інфраструктури, недостатня забезпеченість області висококваліфікованими фахівцями у сфері туристичної діяльності гальмують розвиток регіонального туризму. Тому другий проект націлений на створення комплексної туристичної інфраструктури та різноманітних туристичних продуктів для різних категорій споживачів. Від так у проекті зазначені заходи, направлені на бюджетний відпочинок – кемпінг, та на більш витратний- оренда місць в готелі, активні розваги на воді та інше.

Запорукою успішної реалізації програми є об'єднання та концентрація зусиль місцевої влади, активних членів громади та потенційних інвесторів. Поетапна реалізація Програми МЕР надасть поштовх для вирішення соціальних та екологічних проблем, поліпшить демографічну ситуацію та зменшить відтік трудових ресурсів.

Окрім цього, до кінцевої мети реалізації програми слід віднести стимулювання економічного розвитку громади, сприяння поліпшенню якості життя населення завдяки покращенню матеріального стану та створенню нових робочих місць.

Крім того, додатковий ефект від реалізації пріоритетних проектів, закладених в основу програми МЕР - підвищення рівня довіри населення до влади та збільшення доходів бюджету Старосалтівської ТГ.

Склад робочої групи з питань місцевого економічного розвитку Старосалтівської громади				
1	Бурменко Анатолій Володимирович	керуючий справами (секретар) виконавчого комітету	0984156650	sv-saltiv@meta.ua
2	Лебеденко Андрій Сергійович	начальник відділу соціально- економічного розвитку та інвестиційної діяльності	0674924355	aslebedenko@gmail.com
3	Струк Валентина Василівна	начальник відділу бюджетного забезпечення та бухгалтерського обліку	0975560083	buh-saltiv@i.ua
4	Бойко Олександр Володимирович	фізична особа підприємець/депутат селищної ради (за згодою)	0675773003	
5	Шевченко Альона Вікторівна	Представник Молодіжної ради	0968855870	
6	Лисаченко Світлана Порфиріївна	фізична особа підприємець	0984844090	
7	Коваль Наталія Валеріївна	голова фермерського господарства «Юпітер»	0675731137	
8	Шевченко Євген Вікторович	Депутат селищної ради	0671233258	

ДОДАТОК 2. Покрокові дії реалізації Програми місцевого економічного розвитку Старосалтівської громади

Покрокові дії	РІК												ІНШЕ
	2022												
	Місяць												постійно, за потребою
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Проект №1. Бізнес-інкубатор для молоді													
1.Провести засідання Робочої групи МЕР, на якому розглянути питання щодо розробки програми для курсу тренінгів неформальної освіти «Молодіжне підприємництво»						X							
2.Пошук викладачів, укладання договорів на проведення тренінгів по програмі						X							
3.Пошук та оренда локації для проведення тренінгів							X						
4.Пошук та бронювання житла для учасників заходу							X						
5.Пошук підрядника для харчування, укладання договору							X						
6.Проведення набору учасників для тренінгу							X						
7.Пошук підрядника для виїздів по проєкту, укладання договорів								X					
8.Закупка канцтоварів								X					
9.Пошук підрядника для страхування, укладення договору								X					
10.Проведення тренінгів, екскурсійних виїздів та майстер класів								X	X				
11. Висвітлення інформації щодо перебігу проєкту в ЗМІ						X	X	X	X				

Покрокові дії	РІК																ІНШЕ
	2022				2023				2024				2025				
	КВАРТАЛ																
Проект №2. Розвиток туристичного кластеру в Старосалтівській громаді	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	постійно, за потребою
1.Провести засідання Робочої групи МЕР, на якому розглянути питання щодо актуалізації плану заходів по проекту	X																
2.Розробка проектно-кошторисної документації та одержання експертного звіту по благоустрою території вул. Донецька (смт Старий Салтів) та ремонту даху в будівлі аварійно-рятувальної станції	X																
3.Ремонтні роботи даху в будівлі аварійно-рятувальної станції		X	X														
4.Проведення робіт по благоустрою зони відпочинку по вул. Донецькій (смт Старий Салтів)		X	X														
5.Реорганізація статутних документів КП «Аварійно-рятувальна служба» в КП «ТурСалтів»		X	X														
6.Закупівля товарів та обладнання для облаштування зон відпочинку та для започаткування нових туристичних послуг				X	X	X											
7.Проведення толок на зонах відпочинку (прибирання та встановлення нових елементів благоустрою)						X											
8.Запровадження нових туристичних послуг						X	X	X									
9.Проведення робіт по благоустрою зони відпочинку по вул. Лесі Українки (смт Старий Салтів)						X	X										
10.Відкриття оновлених зон відпочинку (3 локації)							X										
11.Розробка проектно-кошторисної документації та одержання експертного звіту по ремонту будівлі аварійно-рятувальної станції								X	X								
12.Проведення ремонтних робіт в будівлі аварійно-рятувальної станції, а також закупівля меблів та обладнання									X	X	X	X					
13.Відкриття муніципального готелю на базі будівлі аварійно-рятувальної станції												X					
14.Розробка ПКД для прокладення водогону та лінії електропередачі до зони кемпінгу													X	X			
15.Проведення робіт по благоустрою території під кемпінг														X			
16.Роботи по прокладенню водогону та лінії електропередачі до зони кемпінгу														X			
17.Закупівля літнього душу для кемпінгу та орендних туристичних комплектів														X			
18.Зведення тимчасових легких конструкцій для господарських справ на території кемпінгу														X			
19.Відкриття кемпінгу по вул. Лесі Українки смт Старий Салтів														X	X		
20.Висвітлення інформації щодо перебігу проекту в ЗМІ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

